

Woensdag,

26 Julij.

OFFICIEEL GEDEELTE.

EXTRACT des Besluites van den
Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië.

BUITENZORG, den 11den Julij 1843. (No. 2.)

Gelezen, enz.

De Raad van Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Te arresteren de aan dit besluit geannexeerde bepalingen, omtrent de wijze, waarop het in den vervolge toegestaan zal worden, van den grooten postweg tusschen *Batavia* en *Buitenzorg*, gebruik te maken voor karren met paarden bespannen.

Afschrift, enz.

Accordeert met voorschreven register;

De Algemeene Secretaris,

C. VISSCHER.

BEPALINGEN omtrent de wijze waarop het in den vervolge zal worden toegestaan, om van den grooten postweg tusschen *Batavia* en *Buitenzorg* gebruik te maken van karren met paarden bespannen.

Art. 1. Op den grooten postweg tusschen *Batavia* en *Buitenzorg* zullen tot het vervoeren van producten en goederen, geene dan gezonde wel gevoede paarden, die den ouderdom van vier jaren en de maat van drie voeten en zes duimen *Rhijlandsch* bereikt hebben, mogen gebezigd worden, en welke op verbeurte van die paarden, welke door het plaatselijk bestuur zullen bevonden worden die versochten niet te bezitten; (en) den eigenaren daarenboven voor elk paard, dat uit dien hoofde afgekeurd zal worden, eene boete zal worden opgelegd, de som van vijftig gulden niet te bovengaande.

Art. 2. Ten einde verwonding der bedoelde trekdieren zoo veel mogelijk voortekomen, zullen geene dan goede trek-tuigen mogen gebruikt worden, op verbeurte eener boete de som van vijf en twintig gulden niet te bovengaande, voor elk tuig, dat zal bevonden worden in slechten staat te zijn; tot bevestiging van het plaatselijk bestuur.

Art. 3. Eene kar van gewone assen voorzien en met twee paarden bespannen zal geene zwaardere lading mogen inhouden, dan (gaande van *Batavia* naar *Buitenzorg*) van vijf pikols of 625 g en (gaande van *Buitenzorg* naar *Batavia*) van zes pikols of 750 g .

Karren met ijzeren wielen zullen echter twee pikols of 250 g meer mogen inhouden.

Ingeval er karren mogten bevonden worden, zwaarder beladen dan tot bovenvermeld gewigt, zal de eigenaar voor elke overladene kar eene boete verbeuren, de som van vijf en twintig gulden niet te bovengaande.

Art. 4. Alle karren, boerenwagens en paarden hoegenaamd, zullen moeten houden de linkerzijde van den weg en niet anders mogen rijden dan achter elkander. Geene derzelve zullen op den grooten postweg mogen stilstaan of nitrusten, dan op de daartoe bestemde rust- of uitspan-plaatsen, op straffe voor de voerlieden eener boete tien gulden niet te bovengaande, of bij onvermogen, op eene straffe van hoogstens acht dagen gevangenis.

Art. 5. Tot bovengemeld einde zullen rustplaatsen worden afgezonderd op zijde van gedachten postweg; en wel twee in de residentie *Batavia*, als: eene op *Meester Cornelis* en eene tusschen de 12de en 13de paal op het land van den heer *J. C. Meijer*, zoomede twee in de afdeeling *Buitenzorg* als: eene op het land *Tjimangies* bij de 21ste paal en de tweede op het land *Ngeweer* bij de 31ste paal; deze rust- of uitspan-plaatsen zullen door de zorg van het plaatselijk bestuur, voor zoo veel daartoe gelegenheid is, door eene sterke pagger en sloot omgeven, en de ingang behoorlijk afgesloten worden; zullende dezelve des nachts tot veiligheid der karren en derzelve lading door eene wacht worden bewaakt.

Art. 6. In bedoelde bepalingen zullen de respectieve landeigenaren op wie het gebruik van de landeigenaren, als toevoegdheid hebben, om door bij hen bekende landeigenaren eene kleine warong voor den verkoop van geprepareerde eetwaren te doen houden.

Art. 7. De verbeurd verklaringen bedoeld bij art. 1, en het opleggen der boeten bedoeld bij de artikelen 1, 2, 3 en 4, zullen respectievelijk zonder form van proces geschieden door den resident en assistent resident van *Batavia* en den assistent resident van *Buitenzorg*.

Art. 8. De ingevolge art. 1 verbeurd verklaarde paarden zullen voor zoo ver dezelve gezond of voor genezing vatbaar zijn, publiek worden verkocht, terwijl die paarden, welke ongeneesbaar zijn, nadat zulks door eene commissie zal zijn geconstateerd, onmiddellijk zullen worden afgemaakt.

Art. 9. Het bedrag der ingevolge dit reglement verkochte paarden en der opgelegde boeten, zal worden verdoeld, als volgt: voor de helft aan den aanbrenger, en voor de wederhelft ter beschikking van den lande.

Aldus gearresteerd bij besluit van den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, van den 17den Julij 1843 No. 2.

Mij bekend.

De Algemeene Secretaris,
C. VISSCHER.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, zijn de volgende beschikkingen genomen:

BENOEMD:

Tot ingenieur der derde klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen, *W. L. Brocx*, ambtenaar van den waterstaat.
Tot onderwijzer bij de Gouvernements lagere school te *Amboina*, *H. C. van Eybergen*, thans eerste onderwijzer bij de Hervormde weeshuis-school te *Samarang*.

EERVOL ONTSLAGEN, ONDER TOEKENNING VAN WACHTGELD:
De onderwijzer bij de Gouvernements lagere school te *Amboina*,
C. van der Horst.

GEPENSIONEERD:

De ontslagen tweede algemeene pakhuismeester te *Batavia*,
J. W. Thierbach.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, 25 Julij 1843.

Wij hebben Nederlandsche dagbladen ontvangen, loopende van den 4den tot en met den 15den April jl.; waaraan wij vooreerst het volgende ontleenen:

NEDERLAND. In den nacht van Woensdag op Donderdag den 5den en 6den April jl., tusschen twaalf en een, twee en drie en vijf en zes ure, zijn er te 's Hertogenbosch schokkingen der aarde gevoeld, welke veel overeenkomst hadden met den doortogt van zwaar beladen wagens. Door den eersten schok werden de menschen uit den slaap gewekt en voelden zich in hunne legersteden geschoonmeld. Bij de verdere schokken voelde men den grond onder zich bewegen, hoorde de huisbellen aanslaan. De schokken hebben zich ook te *Grave*, *Bommel*, *Heusden*, *Breda*, *Tilburg*, *Roosendaal* en *Veghel* doen gevoelen. In denzelfden nacht is er donders en bliksem opgemerkt. Uit *Veghel* schrijft men, dat de eerste schok des morgens om 4 ure, de tweede een kwartier later, en de derde om 6 ure werd gevoeld. Deze laatste was zoo geweldig, dat alle menschen uit het bed vlogen en het huis verlieten. De schok, die ongeveer 15 seconden aanhield, ging van het zuidwesten naar het noordoosten, in eene golvende beweging; en was dermate hevig, dat de huizen kraakten, de huisbellen zich bewogen, schoorsteen en omver geworpen, muren gescheurd, porseleinen potten afgeworpen en verbrijzeld werden. Niet alleen in Noord-Brabant zijn schokken van aardbeving gevoeld, maar ook te *Maastricht*,

Gorinchem, Zaandam, Woerden, 's Gravenhage, Dordrecht, en andere plaatsen van Zuid-Holland. Van 's Hage schrijft men: » Ook hier ter stede heeft men gemeend die schokken op te merken, die sterk genoeg zouden zijn geweest, om hier en daar de huisbellen te doen klinken. Men herinnert zich nog, dat nu bijna 40 jaren geleden, iets dergelijks alhier heeft plaats gehad, en wel op een Zondag avond onder de Godsdienstoefening, toen men in de Grootte Kerk alhier de koperen lichtkronen duidelijk zag bewegen." Deze schok van aardbeving is ook in Utrecht door eenige menschen opgemerkt, en uit Bloemerwaard, nabij Bunnik, schrijft men, dat ook aldaar de schok is gevoeld, zoodanig, dat de glazen dreunden, en de ringen aan een ijzeren roede rinkelden. Waarschijnlijk zal deze schudding der aarde ook elders zijn gevoeld.

— Bij besluit van den 6den April no. 1, heeft Zijne Majesteit den heer Mr. C. Vollenhoven, secretaris-generaal bij het departement van Binnenlandsche zaken, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, bevorderd tot kommandeur van dezelve orde. Ter gelegenheid dezer benoeming leest men voorts in de *Staats Courant* van 6 April, als volgt:

» Hierboven hebben wij de bevordering aangekondigd van den heer Mr. C. Vollenhoven, secretaris-generaal bij het departement van Binnenlandsche zaken, tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw. Het strekt ons tot bijzonder genoegen, daarbij te kunnen voegen, dat die onderscheiding den heere Vollenhoven ten deel is gevallen, ter gelegenheid dat hij op heden zijne vijf-en-twintigjarige ambtsbetrekking bij genoemd departement volbrengt, en derhalve als een blijk van 's Konings tevredenheid over de door hem bewezene veeljarige en menigvuldige diensten. De ambtenaren van het departement van binnenlandsche zaken, die in hunne verschillende betrekkingen tot den heer secretaris-generaal de ruimste gelegenheid hadden, om deszelfs uitnemende verdiensten en beminlijk karakter naar waarde te leeren schatten, hebben van hunnen kant dezen feestdag niet onopgemerkt willen laten voorbijgaan. Uit hun aller naam zijn heden aan den heer Vollenhoven geschenken in zilver, als bewijs van hunne hoogachting en verknochtheid, aangeboden, met den hartelijken wensch, die voorzeker door 'smans talrijke vrienden beaamd zal worden, dat zijne krachten nog lang tot heil van het vaderland mogen gespaard blijven.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 3den April no. 55, is de raad van legatie, Mr. T. M. Roest van Limburg, toegevoegd aan Hoogstdezelfs gezantschap te Weenen, ten einde er tevens de functiën van secretaris van legatie waar te nemen.

BELGIE. De afgevaardigden hebben het door den minister van oorlog, op het budget van 1843 voorgestelde cijfer, in derzelve zitting van den 4den April, met eene groote meerderheid verworpen. De minister van oorlog, de Heer de Liem, heeft daarop verklaard zich, dien ten gevolge, niet met de herorganisatie van het leger te kunnen belasten, maar zijn ontslag te nemen; onmiddellijk daarop heeft hij de vergadering verlaten.

— De *Moniteur* van 6 April bevat twee Koninklijke besluiten, het eene tot aanneming van het ontslag van den Minister van Oorlog, den Heer de Liem; het andere tot het *ad interim* opdragen van de portefeuille van oorlog aan den Minister voor de publieke werken.

— De kamer der volksvertegenwoordigers heeft den 6den April hare wetgevende zitting geëindigd. In het begin der bijeenkomst van dien dag heeft de minister van openbare werken, *ad interim* met de portefeuille van oorlog belast, een wetsontwerp voorgesteld, waarbij aan dit laatste departement een nieuw provisioneel krediet van 19 millioen frs. wordt toegekend. De centrale sectie kwam dadelijk bijeen en stelde de toekenning van dit krediet voor. Op eene aan hem gerigte interpellatie verklaarde de minister van binnenlandsche zaken, dat dit wetsontwerp alle deswege aanhangige kwestien onaangeroerd liet, en de kamer nam hetzelfde daarop met eenparige stemmen aan.

FRANKRIJK. Men schrijft van Parijs op den 1sten April het navolgende: — » Thans is weder de Koning zelf op het punt geweest om een ongeluk met rijtuig te krijgen. Tijdens zijn jongste wandelrid was op den weg van Neuilly, omstreeks de vestingwerken, het stof zoo digt, dat de paarden van den weg af geraakten. Reeds reed een wiel van het rijtuig eenen hoogen steenhoop op, toen men het gelukkiglijk tot staan bragt. — Madame Adelaide, zuster van Z. M. is zoo ongesteld, dat zij hare vertrekken moet houden. De geneesheeren hebben aan deze werkzame Prinses allen arbeid en inspaning verboden.

— De ramp van Guadeloupe dreigde ook onder anderen zeer nootlottig te worden voor de toekomst van vele der jonge lieden uit die kolonie, welke in Frankrijk studeerden, en door de verliezen, welke hunne familiën geleden hadden, gevaar liepen hunne studiën te moeten staken. De regering heeft aan acht derzelve reeds vrijbeurzen toegekend en ook de overigen op onderscheidene wijzen pogen behulpzaam te zijn.

ENGELAND. Als blijk van het belangrijke der gemeenschap, door den Theems-tunnel in het oostelijk deel der stad Londen tusschen de beide oevers geopend, kan dienen, dat den 30sten Maart, van 7 ure 's morgens tot 8 ure 's avonds, niet minder dan omstreeks achttien duizend menschen dien

aardgang doorgegaan zijn. Voorzeker heeft de nieuwsgierigheid iets tot vermeerdering dezer hoeveelheid toegebracht, maar er schijnt niet te min nog vrij veel voor rekening der dagelijkse behoefte te blijven.

— Men herinnert zich dat er bij de kamer der gemeenten eene aanvraag is ingekomen, ter bekoming van een octrooi tot het daarstellen van een luchtschip of lucht-diligence, ter vervoering van passagiers en goederen. Er was tot dus verre met dit denkbeeld de spot gedreven, maar de *Standard* geeft thans eene vrij uitvoerige beschrijving van het werktuig en noemt den heer Henson als uitvinder van hetzelfde. Het werktuig zal wezen een groote besloten wagen, hangende in een soort van raam en drijvende op groote schepraderen die door het stoomwerktuig in beweging worden gebracht, achteraan is een lange staart, onder welken het roer. De oppervlakte van het geheele werktuig is 4300 vierkante voeten en het gewigt van ongeveer 3000 ponden. Het welslagen der onderneming schijnt evenwel, ook zelfs door den *Standard* nog zeer in twijfel getrokken te worden.

TURKIJE. Het Russische kabinet heeft een ultimatum betrekkelijk de servische kwestie aan den heer Butenieff gezonden. Dienaangaande wordt het navolgende als geloofwaardig medegedeeld: 1o. verlaagt Rusland onderzoek naar en bestraffing van de aanleggers der voorgevallen onlusten; 2o. de onverwijldde afzetting van Karageorgiewitsch; 3o. de verkiezing van eenen nieuwen vorst overeenkomstig de wettens des lands: waartegen den Sultan de bevoegdheid wordt gelaten om den firman van zijnen overleden vader, waarbij aan de familie Obrenowitsch de erfelijkheid der Servische vorstenwaardigheid werd opgedragen, te vernietigen en vorst Michael, wanneer de klagen tegen dezen gegrond mogten zijn, van de verkiezing uit te sluiten. De Heer Butenieff moet te gelijk met dit ultimatum het bevel hebben ontvangen om geen langeren termijn dan 24 uren te stellen en ingeval binnen dien tijd geen voldoende antwoord mogt worden gegeven, alle betrekking met de Porte af te breken en zich vooreerst naar Bujukdere te begeven, waar een Russisch oorlogschip gestationeerd is.

SPANJE. Uit Madrid berigt men, onder dagteekening van den 30sten Maart, dat het thans zeker is, dat het ministerie vóór de zamenkomst der Cortes noch geheel veranderd, noch zelfs gewijzigd zal worden. — Nadat de pacht der kwikzilvermijnen van Almaden aan den Heer Salamanca toegewezen was, heeft deze dezelve uitdrukkelijk aan het huis Rothschild, dat reeds zijn borg gebleven was, afgestaan en de regering heeft met dezen afstand genoeg genomen.

— Te Madrid meent men, volgens latere tijdingen, medegedeeld door den *Castellano*, te weten, dat het nieuwe ministerie zal worden zamengesteld als volgt: De Heer Infante buitenl. zaken, Chacon oorlog, Luzuriaga justitie, Escalante binnenl. zaken; de portefeuilles van finantien en marine zouden nog niet begeven zijn; voorts verhaalde men, dat de Heer Camacho tot civielen gouverneur en Zurbano tot kapitein-generaal van Madrid zal worden benoemd.

— Uit de vroeger ontvangen Nederlandsche dagbladen is nog het volgende overgenomen:

BELGIE. Een der nieuwsbladen vermeldt, dat de generaal van der Meere voornemens is in Brazilië, waartoe hij zich begeeft, eene uitgestrekte ontginning van gronden te beproeven, en dat hij daarin door van Laethem zal worden bijgestaan. Ten dien einde hadden de zaakgelastigden van deze beide personen voor hen verscheidene Belgische metselaars, smeden en wagenmakers in dienst genomen.

POLEN. Uit Polen schrijft men, dat de grenzen aan de pruisische zijde weder geheel en al bezet zijn door nieuw aangekomene troepen, en dat de door het russische bewind uitgevaardigde verordeningen omtrent het toelaten van vreemdelingen of reizigers, met de uiterste gestrengheid gehandhaafd werden, zoodat in dit opzigt het verkeer aan de grenzen zeer belemmerd werd. » Intusschen (dus vervolgt de berigtgever) gaat de russische regering voort, om het handelsverkeer aan de grenzen, ten aanzien van sommige koopwaren, allengs eenigzins gemakkelijker te maken. De hieromtrent gegevene voorschriften zijn zeer beperkt, maar men moet dezelve toch als inwilligen beschouwen, en zij worden dan ook met vreugde en dankbaarheid opgemerkt, omdat men zich vleit, dat zij de aanvang zijn van verdere maatregelen, waaruit een levendiger handelsverkeer zal kunnen geboren worden. Ofschoon men weet, hoezeer de russische regering gehecht is aan het tegenwoordige handelsstelsel, gelooft men toch, dat zij door de aanzienlijke tekorten, welke de kassen in Polen hebben opgeleverd, en door den geringen bloei harer beschermde nijverheid, tot eene wijziging van het bestaande stelsel zal bewogen worden. Men stelt zich hier veel voor van de zending van den heer von Radewitz naar Petersburg, welke aldaar gewis ook over deze aangelegenheden, even als over de vele bezwaren, die de opheffing van de cartel-overeenkomst heeft opgeleverd, zal moeten handelen. Wat daarvan ook gezegd moge worden, het meerendeel van de russische overloopers is voor Pruisen eene last.

die reeds zeer voeibaar begint te worden. Men heeft wel in de pruisische grenslanden nog gebrek aan arbeidende handen; maar ten dezen kan slechts van lieverlede eene verbetering plaats grijpen, en niet anders dan met verandering van onderscheidene plaatselijke inrigtingen. Bovendien zijn de overloopers grootendeels zoo buitensporig ruw en zoo overgegeven aan het misbruik van sterken drank, dat hunne ophooping al ware het alleen om deze reden voor de pruisische bevolking nadeelig is te achten."

ITALIE. Ten gevolge van eene rhumatische borstkwaal is op den 25sten Februarij te Rome overleden, na slechts weinige dagen bedlegerig geweest te zijn, de kardinaal *Giustiniani*. Hij was geboren den 29sten December 1769, en laatstelijk voorzittend kardinaal en bisschop van Albano. Zijn verlies wordt zeer betreurd door onze letterkundigen, wier vriendelijke beschermer hij was in zijne betrekking van oppersten directeur der studiën. De kardinaal *Giustiniani* werd, — gelijk bekend is — in het laatst gehouden conclave tot paus gekozen, doch op zijn dringend aanhouden en door Spaansche bemiddeling, (want hij was langen tijd apostolische nuncius te Madrid) van deze waardigheid ontslagen.

AMERIKA. Te Port au Prince (Haïti) was, ten huize van eenen chimist, tegenover den schouwburg, een hevige brand uitgebarsten, die zoo spoedig in geweld toenam, dat ongeveer 400 gebouwen, meestal winkels en magazijnen, met groote hoeveelheden kostbare goederen opgevuld, spoedig in de asch gelegd werden. De schade wordt op acht tot tien millioen dollars begroot. Alle handel was geschorst. Het getal der menschen levens, welke daarbij verloren zijn, is nog niet met zekerheid bekend; men gelooft echter, dat het niet on aanzienlijk is.

— Volgens berigten van Havannah, heerschte de gele koorts op eene zoo vreeselijke wijze te Guayaquil in Nieuw-Granada; dat de bevolking, welke op ongeveer 20,000 zielen geschat werd, op 4000 zielen was verminderd. Onder de slagtoffers telde men verscheiden aanzienlijke personen.

MENGELINGEN.

DE PAGODE VAN DJAGGERNAUTH.

(Uit de *Globe*.)

Langs de golf van *Bengalen*, tusschen de baai van *Balasore* en het meer *Chilka*, ligt de onder het presidentschap *Bengalen* behorende provincie *Orissa*. De kust is met fraaije bosschen bedekt, maar hier en daar heeft men moerassen, waarin zich alligators ophouden. Verder binnenwaarts strekken zich dorre, onvruchtbare vlakten uit, en in het westen verheft zich het oostelijke *Ghauts-gebergte*. De bewoners der vlakten zijn over het algemeen zachtmoedig en vreedzaam, die van het gebergte woest en barbaarsch, en aldaar vindt men drie merkwaardige volkstammen, de *Coles*, *Kands* en *Kours*. De eersten, zwartachtig van kleur, en van buitengemeene lichaamskracht en stoutheid, zijn in dertig stammen verdeeld. Zij erkennen geene van de godheden der *Hindo's*, en schijnen eenen bijzonderen eerbied te koesteren voor vier voorwerpen, namelijk voor den *sahadjna*-boom, ongekilde rijst, seneve-olie en den hond. De *Kands* wonen ten zuiden der *Mahanuddy*, en de *Kours* in de bosschen, welke de heuvelen ten noorden dezer rivier bedekken. De geheele bevolking der provincie, welke eene lengte van 120 en eene breedte van 50 mijlen heeft, wordt op twee millioenen geschat.

Deze provincie, voor de *Hindo's* insgelijks een heilig land, is vermaard door hare ontelbare menigte van tempels, onder welke de pagode van *DJAGGERNAUTH* bijzonder beroemd is.

De stad *Djaggernauth-Poeri*, in het distrikt *Ketek* of *Kattak*, op de kust van *Orrissa* gelegen, ontleent haren naam van den tempel van den afgod *DJAGATHNATA* (god der wereld), doorgaans *DJAGGERNAUTH* genoemd. Deze tempel, door *Raja AMING DHARN DEO* gesticht, werd in 1298 voltooid. De daken zijn met monsterachtige gedaanten versierd, en de muren bedekt met hoogverhevene beelden, in de onwelveogelijkste houdingen. Elke zijde van den ringmuur heeft eene groote poort, maar de voornaamste ingang is aan de oostzijde. Binnen dezen omtrek heeft men eenen tweeden ringmuur, op eenen vijftien voet hooger grond. Bij den buitenmuur staat eene fraaije kolom van bazalt, op een rijk gebeeldhouwd voetstuk. De schacht, uit éénen steen, heeft zestien zijden, en op den top staat een beeld van *HAROUAN* van vijf en dertig voet hoogte.

In de pagode staan de beelden van *DJAGGERNAUTH*, zijn vader *BOLORAM* en zijne zuster *SHABUDRA*. Al de mindere godheden, die langs de oevers van den *Ganges* worden vereerd, hebben hier insgelijks derzelve altaren; maar geen Europeaan kan zich beroemen, die gezien te hebben.

Het beeld van *DJAGGERNAUTH*, voor hetwelk aanbidders uit de afgelegenste streken van *Indië* komen nederknielen, heeft noch door deszelfs schoonheid, noch door deszelfs pracht iets uitstekends. Het is slechts een lomp behouwen blok, het bovenlijfeener menschelijke gedaante vertoonende, maar zonder handen, met stompen in plaats van armen, aan welke de priesters echter somtijds gouden handen vasthechten. Om deze mismaaktheid te verklaren, verhalen de priesters de volgende legende. Voor vele jaren liet een vorst een bekwamen beeldhouwer komen, om een nieuw beeld van *DJAGGERNAUTH* te maken. De beeldhouwer beloofde zulks, maar onder voorwaarde, dat niemand het werk mogt zien voor dat hetzelfde voltooid was. Ongelukkig kon de vorst niet zoo lang geduld hebben; hij wilde het heilige beeld zien voordat hetzelfde voltooid was, en nu bleef het slechts een ruw ontwerp. Na deze heilig-

schennis bezat niemand het vermogen om het verder af te maken, en dit mag nu ook niet geschieden.

Er wordt een nieuw beeld van *DJAGGERNAUTH* vervaardigd, telkens wanneer er twee nieuwe manen in de maand *Assar* komen, helgeen bijna om de zeventien jaren plaats heeft. Men kiest dan in een bosch eenen boom, waarop nooit een raaf of anderen roofvogel gezeten heeft, welke de ingewijden aan zekere teekenen kennen. Wanneer de stam afgehakt is, wordt dezelve door timmerlieden eenigzins op de maat gebragt en dan aan de priesters overgegeven, die in het diepste geheim het werk voltooijen. De geest van *DJAGGERNAUTH* wordt uit het oude beeld verwijderd en in het nieuwe overgebragte door eenen man, die deze geheimzinnige bewerking slechts korten tijd overleeft. Hij sterft voor het einde van het jaar.

De dienst in den tempel van *DJAGGERNAUTH* wordt door 4600 huisgezinnen verrigt, waaronder de koks behooren, die de heilige spijzen moeten bereiden. Een Engelsch reiziger heeft zich eene opgave der dagelijksche verteering weten te verschaffen. Voor den afgod en zijne dienaren heeft men elken morgen het volgende noodig: 220 pond rijst, 97 pond *kully* (eene soort van groente), 80 pond *moong* (zeker graan), 188 pond boter, 30 pond suikerstroop, 32 pond groenten $2\frac{1}{2}$ pond specerijen, 2 *toka's* kamfer, 20 pond zout, 2 pond sandelhout, benevens voor vier ropijen hout, en 22 pond olie om des nachts te branden. Het voedsel wordt den afgod in drie keeren voorgezet. Zoo lang de maaltijd duurt zijn de deuren der pagode gesloten en treedt niemand daar binnen, maar voor dezelve dansen de bajaderes. Na verloop van een uur, worden de deuren op het geluid eener klok wederom geopend, en neemt men de spijzen weg. Het gedeelte, dat voor het volk bestemd is, wordt niet naar den grooten toren gebragt, maar in een ander gebouw uitgedeeld.

De handel met deze spijzen brengt ontzaggelijke sommen in omloop, wanneer een feest de aanbidders in groot aantal naar de pagode doet stroomen. Ten nutte hunner speculatie hebben de priesters bepaald, dat al de door *DJAGGERNAUTH* geheiligde spijzen onvatbaar zijn voor besmetting, en de anaking van eenen Christen of Mohammedaan dezelve niet vorontreinigt. Dit voorregt boven alle andere levensmiddelen brengt eene goede winst aan. Bij het feest van *Ruth Jattrra*, wanneer 200,000 pelgrims in den omtrek van *Djaggernauth* gelegerd zijn, behoeven de 400 koks der pagode geen oogenblik ledig te staan, en de pottenbakkers zorgen vooruit, dat het noodige aantal potten gereed is.

De pagode van *DJAGGERNAUTH* heeft jaarlijks twaalf feesten. Het feest *Ruth Jattrra*, dat tegen het einde der maand *Julij* wordt gevierd, is het voornaamste. Drie *ruths* (grootte wagens) worden voor deze plegtigheid gereed gemaakt. De grootste heeft zestien wielen van zes duim middellijn. De plaats voor den afgod heeft eene lengte en breedte van een en twintig voet, en het geheel is vijf en dertig voet hoog. Boven den wagen verheft zich een verhemelte met rood of blaauw laken behangen, en voorop zit een beeld, dat als koetsier de teugels van eenige houten paarden in de hand heeft, die voor den wagen hangen.

Wanneer op den eersten dag van het feest de pagode voor den drom van aanbidders wordt geopend, stormt deze met zoo veel drift naar binnen, dat er meestal verscheidene menschen worden dood gedrongen. Men sleept de dooden met ijzeren haken buiten de pagode, en het feest gaat zijnen gang. Een kreet van verrassing door de menigte aangeheven, koudigt de komst van den afgod aan. Hij verschijnt door de priesters voortgesleept, die het zware beeld tot onder aan den trap brengen, waar de wagen hetzelfde moet opnemen. Op twee andere kleinere wagens worden de beelden van *BOLORAM* en *SHABUDRA* gereden. Bij het ondergaan der zon komt de opperpriester, de *Radja van Khoordah*, in eenen palankijn, door eenen kostbaar opgetuigden olifant gevolgd. Achter hem ziet men zijne dienaren, op andere olifanten gezeten, dan de Engelsche regerings personen, en dan een zwarten drom van menschen, die zich tot aan den gezigteinder uitstrekt. Deze levende muur van reusachtige dieren, de kolossale wagens der afgoden, de duizenden van priesters, het woelige volk — een tafereel, met duizend afzonderlijke tooneelen, waarvan de pagode den achtergrond uitmaakt — dit alles vormt te zamen het meest phantastische schouwspel, dat de verbeelding zich kan voorstellen.

Bij den wagen van *BOLORAM* stapt de opperpriester uit zijnen palankijn; hij is in het wit gekleed en blootsvoets. Een priester houdt hem onder den arm, anderen maken met stokken ruimte in het gedrang. Onder het gejuich des volks en het schateren der *Hindosche* trompetten, klimt hij op den wagen van *BOLORAM*. Hij aanbidt den afgod en reinigt den vloer, waarop deze staat, door dien met sandel-water te besproeijen. Hij klimt weder af, met eenen bloemenkrans om den hals, dien de priesters den afgod hebben afgenomen. Daarop begeeft hij zich naar den wagen van *DJAGGERNAUTH* en eindelijk naar dien van *SHABUDRA*, om dezelve plegtigheden te verrigten, en telkens worden de zilveren trompetten gestoken. Eindelijk zet de opperpriester zijnen schouder tegen den wagen, als of hij dien wilde voortduwen, en dit is het teeken voor den optogt.

Nu wordt het tooneel levendiger. In geregelde rijen geschaard, banen eenige duizenden menschen met groene takken in de handen zich eenen weg door de menigte heen. Zingend en dansend naderen zij de wagens, raken die met hunne takken aan, spannen zich aan lange touwen, en beginnen het gevaarte voort te trekken. *BOLORAM* rijdt vooruit, op hem volgt *DJAGGERNAUTH* en eindelijk *SHABUDRA*. Te gelijker tijd komt de menigte in beweging. De pelgrims dringen toe, trachten de touwen te vatten, grijpen de assen der wielen, kruipen onder de wagens, en zoeken op eene of andere wijze te helpen om dezelve voort te rollen. Ondertusschen werpen de aanbidders hunnen god kokosnoten met stukken goud of zilvergeld toe. De *Braminen* werpen de geheiligde kokosnoten terug en behouden de ropijen. Jonge priesters springen onder het volk rond en slaan met hunne stokken nu hen, die den *Ruth* trekken, dan hen, die elkander daaromheen verdringen. Rijke *Hindo's* steken de hand uit, om de touwen aan te raken en daardoor hunne deelneming aan de plegtigheid te bewijzen. Vrouwen trachten de wagens te kussen, of heffen hare kinderen omhoog,

opdat de afgod hen zou zien en zegenen. Tegenwoordig tracht niemand meer naar de oer om verpletterd te worden; maar dikwijls gebeurt het, dat, onder het vreeselijke gedrang, het breken van een touw, een misstap of een val aan verscheidene menschen het leven kost. Wanneer de wagon eens in beweging is, houdt hij voor niemand stil; hij verplettert en vervolgt zijnen weg.

Dit gevaar is het eenige niet, dat de pelgrims naar Djaggar-nank bedreigt; honger en hongersnood rigten onder deze zwer-vers groote verwoestingen aan. De weg naar de heilige stad is altijd met ijken bezaaid, en de jakhalsen deelen met de Brami-nen het voordeel van het groote feest.

Advertentien.

* De Directeur der Middelen en Domeinen, maakt bij deze bekend, dat bij 's Gouvernements besluit van den 13den dezer no. 4, tot ultimo September aanstaande, is van kracht verklaard, het bij besluit van den 9den Januarij 1843 no. 1 (vide Jav. Courant van den 14den daaraanvolgende no. 4), goedgekeurd en krachtens besluit van 28 Junij 1843 no. 3, (vide Jav. Courant van den 1sten Julij 1843 no. 26) tot ultimo Junij 1843 in werking gezet tarief, aanwijzende de prijzen, volgens welke zullen worden geheven de bepaalde inkomende rechten op wollen en katoenen goederen, vervaardigd bewesten de Kaap de Goede Hoop, bij den invoer in Nederlandsch Indië.

BATAVIA,
den 14den Julij 1843.

De Directeur voornoemd,
M. H. HALEWIJN.

* Op Vrijdag den 18den Augustus aanstaande, 's voormiddags te 10 ure, zal overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (Staatsblad 1829, no. 67, Java-sche Courant no. 88), onder nadere goedkeuring van het Gouvernment, ten kantore van den Resident van Batavia, door dien hoofd-ambtenaar gehouden worden, eene uitbesteding voor de leverancie van specerijvaten op Banda, gedurende de jaren 1843/4, benodigde, en welke op de navolgende voor-waardes is:

Art. 1. De leverancie zal bestaan uit:

- 2,500 stuks halve leggers,
- 100 „ heele amen,
- 100 „ halve „

Art. 2. De vaten moeten zijn van goed uitgedroogd nieuw jattiehout met nieuwe ijzeren hoepels, en als naar gewoonte behoorlijk geschoofd, genummerd, en ieder vat afzonderlijk in bundels gebonden.

Art. 3. Het vaatwerk zal moeten zijn vervaardigd overeenkomstig de modellen daarvan bij 's Lands graan en ijzer pakhuizen gebonden, en de materialen daartoe benodigd, zullen evenwel van het vervoer naar Banda, en de vaten den-zelfen tegen het inkoopskostende in Nederland, verhoogd met 25 pCt. voor algemeene onkosten, uit 's Lands voorraad zal worden verstrekt.

Art. 4. De aflevering der benodigde vaten, zal uiterlijk op ultimo October aanstaande moeten plaats hebben in 's Lands algemeene pakhuizen te Batavia, of te Soerabaja, alwaar het vaatwerk door eene commissie zal worden geëxamineerd; zullende geene vaten worden goedgekeurd, dan welke in alle opzigten aan de modellen gelijk zijn.

Art. 5. De betaling zal geschieden voor de helft in zilver en de wederhelft in kopergeld; zullende het aan het Gouvernment echter vrijstaan, om het koper gedeelte met zilvergeld te betalen, in de verhouding van f 5 zilver voor f 6 koper-geld.

Art. 6. Aan den aannemer zal een voorschot worden verleend ten bedrage van een vierde gedeelte der leverancie, mede betaalbaar voor de helft in zilvergeld.

Art. 7. De perceelen, waarin de leverancie zal worden uitbesteed, zullen op den dag der uitbesteding worden bepaald.

Art. 8. De aannemer in gebreke blijvende aan zijne ver-plichting te voldoen, zoo zal in het gebrekkige voor zijne re-kening, tot welken prijs ook, worden voorzien, en hij daar-oven ten behoeve van den lande eene boete verbeuren van een gulden per vat hetwelk voor zijne rekening wordt inge-kocht.

Art. 9. De definitieve aannemer zal aan den minsten in-schijfer uitkeeren eene premie van een half procent van het bedrag der aanneming.

Gadingen worden verzocht bij de uitbesteding tegen-woordig te zijn, en hunne gemagtigden te zenden.

De Directeur der Producten
en Civile Magazijnen,
RULOFFS.

BATAVIA,
den 25sten Julij 1843.

* Diegenen, welke in de gelegenheid mogten zijn om eenige inlichtingen te geven, aangaande de personen van Samuel Dictrich, in leven scheeps-gezagvoerder, die in Indië (het jaartal niet opgegeven) moet zijn overleden;

Leendert Geenemans, in 1793, met het schip Constantia, als konstapel naar Oost-Indië uitgezonden en die, volgens het soldij-grootboek van dat schip, op ultimo Junij 1797 te Ba-tavia nog in leven was;

Kilian Schubert, die 10 à 12 jaren geleden in Indië zoude zijn overleden;

Jacob Jennij, zoon van Frederik Jennij en Magdalena Schroeder, geboren den 22sten Maart 1774 te Enneda, bij

Zurich, in Zwitserland, dewelke in den jare 1806, bij de koloniale troepen, als bombardier geïncorporeerd en naar Indië vertrokken is;

worden verzocht die in te zenden aan den

Resident van Batavia,

Bij ontstentenis.

De Adristent Resident,

W. VAN RIEMSDIJK.

* De Resident van Batavia brengt bij deze ter kennis van het algemeen, dat tot de eerstvolgende ijking van ellen, ma-ten, gewigten en tonnen, waartoe voor het loopend halfjaar het merk zal zijn la. S 2, de ijkmeester Biltorf, in den brandspuit-winkel alhier, zal vaceren van af den 1sten tot en met den 31sten Augustus aanstaande, met uitzondering alleens van zon- en feestdagen.

Werdende alle belanghebbenden hiertoe nietgenoodigd, van dese aangegevene gelegenheid gebruik te maken; zullende na-aftoop van gezegden tijd, geene maten of gewigten meer ter ijking worden aangenomen.

De Resident voornoemd.

Bij ontstentenis.

De Adristent Resident,

W. VAN RIEMSDIJK.

BATAVIA,
den 21sten Julij 1843.

Verkoop van paarden.

* Op dinsdag den 15den Augustus aanstaande, zullen door den ondergeteekende overeenkomstig de daartoe ontvangen autorisatie ten gevolge van de intrekking van de paarden sto-terij te Tjiandjoer aldaar, tegen betaling van zilvergeld of kopergeld met 20 pCt. agio, en op het gewoon credit van drie maanden publiek worden verkocht;

4 Europesche bastaard en Makassaarsche hengsten.

61 Merrien van verschillenden landaard.

27 Hengst veulens } bastaard van verschillend ras.

38 Merrien dito }

en wijders voor afbraak (hetwelk echter niet zal behoeven te geschieden dan na daartoe ontvangen last van het plaatselijke bestuur, een opzieners woning, paardes-tallen, gedogangs, mandoors en boedjangs woningen enz. gelegen te Passier-ajam (Tjiandjoer) en een partij gereedschappen, instrumen-ten en voorwerpen een en ander tot de voorschreven stoeterij behorende.

TJIANDJOER, De Resident der Preanger Regentschappen,
den 21sten Julij 1843. P. B. CLEERENS.

* Op Maandag den 31sten Julij aanstaande, des morgens ten 10 ure, zal ten kantore van den ondergeteekende, publiek uitbesteding worden gehouden, voor den onbouw van eene

Van heden af liggen ten genoemden kantore het bestek de voorwaarden, tot uitvoering van bovengemeld werk, ter lezing.

POERWAKARTA, De Resident van Krawang,
den 27den Julij 1843. A. BOTTER.

Edictale Citatien.

* Voor het land. Alzoo president en leden in den raad van justitie te Soerabaja, op het daartoe door Mr. Pieter Theo-doris Fitz fiscaal bij denzelven raad, dd. 12 Julij jl, R. O., gedaan verzoek, hebben verleend het 3de defaut met de pro-fijten van dien en admisatie tot het doen eener vierde citatie bij edicte ex suprabundanti, tegen allen die vermeenen eenig regt te hebben:

- Op een balische es.
- » drie paarden,
- » zes hanen.
- » vijf oude geweren.
- » drie geweerloopen.
- » een pistool.
- » veertien krissen.
- » twee en twintig pieken.
- » vier harpoenen.
- » acht kromme kapmessen.
- » vier ijzeren koevoeten.
- » vijf kapmessen of houwers.
- » twee karpaks.
- » twee tonnen.
- » een stuk ijzer.
- » drie Mahomedaansche bijbels.
- » vijf amfioenpijpen.
- » een in het goud gezette krisknop.
- » een koperen poodoosje.
- » een katoen kleedje.
- » een stuk wit linnen.
- » een bandje.
- » een blikken doosje met geprepareerde amfioen-wegende drie daiten.
- » twee inlandsche zadels, en
- » drie gulden kopergeld, door de politie te Passio-roean op verscheidene plaatsen achterhaald.

En op f 114:14 kopergeld, gevonden op het erf van het heeren huis van het landgoed Alkmaar, waarvan de eigenaar onbekend zijn.

(Zie verder het Bijvoegsel.)

Zoo is het dat ik eerste deurwaarder en gezworen exploitateur bij den raad van justitie voornoemd, bij deze voor de vierde maal dagvaardde elk en een iegelijk die vermeenen mogten eenig recht, op gemeld vee, goederen en gelden te hebben, om op woensdag die zyn zal den 23sten Augustus 1843 des morgens ten half acht ure in persoon dan wel bij gemachtigde ter ziele van gemelden raad te compareeren, ten einde het derde defaut te purgeren, en te zien dienen van intendit.

Aldus gedaan en gepubliceerd van de puije van het raadshuis te Soerabaja, den 17den Julij 1843. De eerste deurw. en gezw. exploitateur voornoemd, J. H. DE RUITER.

Op de vendutie van morgen, voor het commissie huis van A. Poulton, zal nog worden verkocht een zeer fraai assortiment Brusselsche kantwerken, en guipures.

Op de vendutie van Voute en Guerin, zullen mede worden verkocht gemaakte laken en katoenen kleederen, een partijje roode wijn op fust en een partijje necrohead tabak.

Op de vendutie van Voute en Guerin, zal voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan, worden verkocht, eene aanzienlijke partij beschadigde manufacturen.

Op de vendutie van Voute en Guerin, zal worden verkocht, voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan, een partijje goede ordinaire roode wijn in kisten van 50 flesschen, de vendutie zal precies ten half negen ure aanvangen.

Op vrijdag den 28sten dezer zullen op de vendutie van Voute en Guerin, worden verkocht: puike boter, hammen enz, roode en witte valkbier op fust, madapollams, schirting, drill, tafel en netten, gebatikte sarongs enz, solosche wagens, een partij vertinde ijzeren pannen, een aanzienlijke partij spijkers van diverse afmetingen en vijlen in soorten, aardewerk, klapper olie enz, almede de reeds geannonceerde lijfeigenen Taha bijzonder goede kok.

Op de vendutie van Voute en Guerin, zal mede worden verkocht eene collectie opgezette vogels, viervoetige diertjes en insecten en eene verzameling schelpen.

De in de vorige Courant van den 21sten Junij 1843, no. 6, geannonceerde door agenten te verhuuren op zeer laag gezag, van een erf en steenen huis, wijk letter N. no. 685, toebehoorende aan Oey Gwanling, zal alsmo plaats hebben op Maandag den 21sten Augustus aanstaande.

De gew. expl. bij den landraad te Samarang, STRONCK.

SAMARANG, den 18den Julij 1843.

In den loop der maand September aanstaande, zal in publieke veiling te Batavia worden verkocht, het land Bohang, gelegen in de assistent residentie Buitenzorg en toebehoorende aan den boedel van wijlen den heer J. Mulder. Inlichtingen daaromtrent zijn inmiddels te bekomen bij den eerst ondergeteekende.

De testamentaire executeuren in den boedel van wijlen J. Mulder,

J. J. VAN BRAAM. E. MOORMAN & Co.

BATAVIA, den 25sten Julij 1843.

In het laatst der volgende maand zullen alhier, op eenen nader te bepalen dag, publiek worden verkocht, vier Hollandse... REIJNST & VINJU.

Hood koper in bladen van 41 tot 40 Nederlandsche pot... krijgen bij SANTHAGENS, ROMSWINCKEL & Co.

Te koop, de padie afkomstig van de landen Tjebingis en Tjebaroessa, voor zes achtereenvolgende jaren, nadere informatie bij J. W. ARNOLD.

Op billijke voorwaarden te koop of te huur: een steenen huis op Goenoeng-sarie bij BARENDS.

Een huis te koop of te huur, in de Gang Petjenongan, adres bij ZORAB.

Te koop, 25 stuks schoone koebeesten, adres 's Lands Drukkerij.

Huwelijken.

Getrouwd: J. D'ENGELBRONNER, med. doct. Stads Geneesheer te Samarang, en C. J. SELLEGER. BATAVIA, 15 Julij 1843. Eenige kennisgave.

Bevallen van eenen zoon, de echtgenoot van J. W. ARNOLD, 22 Julij 1843.

Bevallen van eene dochter, A. M. A. Esche, geliefde echtgenoot van J. W. Schultz. SAMARANG, den 6den Julij 1843. Eenige kennisgave.

Bevallen van een zoon, M. P. Diene, geliefde echtgenoot van J. F. REIJNEKE. SOERABAJA, 15 Julij 1843.

Bevallen van eenen zoon, de echtgenoot van J. A. WALTER. AMBAL, den 14den Julij 1843.

Voorspoedig bevallen van eenen zoon, Hansan, geliefde echtgenoot van H. L. BENNIN. STUBANG, 29 Julij 1843.

Heden overled, in den ouderdom van 30 jaren, mijn hartelijk geliefde echtgenoot, Kramptje Butin Bih, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leuw, Resident van Batavia, diep betreurd door mij, mijne kinderen en zijne talrijke familie en vrienden. 22 Julij. R. S. BUTIN BIK, geb. de Nijs.

Op heden werd ons geliefd zoontje Hugo Ernest Karel, aan het ouderlijk hart ontrukkt van

L. H. STENNEKES, en B. C. H. STENNEKES

BATAVIA, den 21sten Julij 1843.

Heden wij ons voor enige dagen... J. A. PATTIN.

BATAVIA, 23 Julij 1843. S. J. M. PATTIJN, geb. Seibert.

Het kindje, met wiens geboorte wij ons op den 25sten April jl. zoo zeer mogten verheugen, werd ons heden door den dood ontrukkt.

J. DOORNIK.

KEDOENG-HALANG, 30 Julij 1843. Eenige kennisgave. C. J. H. DOORNIK, geb. Ten Cate.

Degenen, welke bij de... gelden op vastigheden... krachtens resolutie der Indische Regering... no. 60; herinnert aan de volbrenging der onder ultimo Junij jl. op de ten hunne laste bij opgemaakte kamer gevestigde beloningen verschuldigd zijn, ten einde die voor ultimo September aanstaande, der secretaris van gezegde kamer te komen aanzuiveren, dan wel bij het agentschap te Soerabaja voor zoo verre de beloningsschuldigen onder het ressort van Soerabaja wettelijk zijn.

Namens het collegie voornoemd. De Secretaris,

P. W. OBDAM.

SAMARANG, den 14den Julij 1843.

Krachtens vonnis definitief van den raad van justitie te Soerabaja, in dato 28 Junij 1843, worden de crediteuren in den insolventen boedel van Charles Vital Besselaar, koopman alhier, opgeroepen om de hun toegewezen gelden onder behoorlijke cautie de restituendo bij de ondergeteekenden te komen ontvangen; zullende bij nalatigheid gehandeld worden, overeenkomstig de bestaande bepalingen.

De agenten der Samar. weesk. te Soerabaja,

J. SMISSAERT, en J. C. DUNKI.

SOERABAJA, den 15den Julij 1843.

De boedel van wijlen Edward George Bassel, particulier persoon, en den Chinees Ijo Tjingking, woonde hebbende te Soerabaja, bij dispositie van den raad van justitie te Soerabaja in dato 28 Junij 1843, is de

